

‘Ecologisch onderzoek Eksterstraat, Ermelo’

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

COLOFON

Titel: **'Ecologisch onderzoek Eksterstraat, Ermelo'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 12-244

Status: Definitief

Datum: 15 november 2012

Auteur: M.A. (Martin) Heinen

Eindredactie: Drs. I. (Iwan) Veeman

Veldonderzoek: Ing. M. (Marco) van der Sluis , J.(Jasper) Zoeter & ing. A. (Arjen) Goutbeek

Opdrachtgever: UWoon

.....
EcoGroen Advies BV

Postbus 625

8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2012)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Heinen, M.A. (2012). Ecologisch onderzoek Eksterstraat, Ermelo; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de natuurwet- en regelgeving. Conceptrapport 12-244. EcoGroen Advies, Zwolle.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet en werkwijze.....	2
2	Gebiedsgerichte natuurbescherming	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	3
2.3	Ecologische hoofdstructuur	3
2.4	Natuur buiten de EHS	4
3	Flora- en faunawet.....	5
3.1	Wettelijk kader	5
3.2	Onderzoeksmethode	5
3.3	Flora.....	6
3.4	Vleermuizen.....	6
3.5	Grondgebonden zoogdieren.....	7
3.6	Broedvogels	7
3.7	Overige soortgroepen.....	8
4	Geraadpleegde bronnen	9

Bijlage

- I Wettelijk kader
- II Inventarisatiekaart

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van UWOON heeft EcoGroen Advies BV een ecologisch onderzoek uitgevoerd, bestaande uit een quickscan natuurtoets en een aanvullend vleermuisonderzoek. Het ecologisch onderzoek is noodzakelijk ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing van de beoogde opbouw van bebouwing en herinrichting van het plangebied aan de Eksterstraat 106 tot en met 128 te Ermelo. Het onderzoek is gebaseerd op vijf veldbezoeken in juni, juli en augustus 2012. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet. Ook is aandacht besteed aan de relatie tussen de planlocatie en de vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming.

Gebiedsgericht natuurbeleid

De planlocatie ligt binnen de bebouwde kom van Ermelo en maakt geen onderdeel uit van de EHS, Natura 2000-gebied of een Beschermd Natuurmonument. De ingreep vindt lokaal plaats binnen de bebouwde kom en er worden geen uitstralende effecten verwacht met negatieve effecten op de te beschermen waarden in omliggende natuurgebieden.

Aangetroffen en te verwachten soorten

- In de bebouwing zijn potentieel geschikte vaste verblijf- en voortplantingsplaatsen voor vleermuizen aangetroffen, in de vorm van open stootvoegen die toegang bieden tot de achterliggende spouw. Tijdens het uitgevoerde vleermuisonderzoek zijn echter geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen kan daarmee worden uitgesloten in het plangebied. Er zijn ook geen vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Foeragerende Gewone dwergvleermuizen en Laatvlieger zijn wel waargenomen in en rondom het plangebied. Als gevolg van het optoppen van de bebouwing en herinrichting van het plangebied gaat geen onmisbare vliegroute of foerageergebied verloren. In het plangebied en de omgeving blijven, ook in de toekomstige situatie, voldoende alternatieve vliegroutes en foerageergebieden voorhanden;
- In het plangebied zijn geen jaar rond beschermde nestplaatsen van broedvogels aanwezig. In het opgaande groen rond de bebouwing worden wel diverse algemene broedvogels verwacht, zoals Merel, Winterkoning, Roodborst en Houtduif;
- Omdat oppervlaktewater ontbreekt is voortplanting van vissen en voortplanting van amfibieën niet aan de orde. Wel is mogelijk beperkte overwintering van laag beschermde (FFW tabel 1) amfibieën onder beplanting e.d. te verwachten;
- Verspreid in het onderzoeksgebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde zoogdiersoorten als Egel en Huisspitsmuis te verwachten;
- Verblijfplaatsen van reptielen of beschermde vissen, flora, libellen, dagvlinders en andere ongewervelden zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens ook niet op de onderzoekslocatie verwacht.

Vervolgstappen en mitigerende maatregelen

- Het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet aan de orde;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor begin maart en na eind juli of het onderzoeksgebied voorafgaand aan het werk te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor de bescherming van broedvogels geldt geen standaardperiode, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Door de inzet van machines kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën verloren gaan. Voor de aanwezige soorten geldt echter automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 en zijn zodoende geen verplichte vervolgacties nodig. Uitvoering in de maanden september/oktober levert over het algemeen de minste schade op aan soorten, dat is namelijk buiten de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode;
- Een suggestie is om de nieuwbouw geschikt te maken voor gebouwbewonende fauna zoals vleermuizen. Voor vleermuizen kan een kleine opening achter betimmering of naar de spouw voldoende zijn. Voor meer informatie over faunavriendelijke bouw kunt u uiteraard bij EcoGroen Advies terecht.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van UWoon heeft EcoGroen Advies BV een ecologisch onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is noodzakelijk ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing van de beoogde optopping van bebouwing en herinrichting van het plangebied aan de Eksterstraat 106 tot en met 128 te Ermelo. Het ecologisch onderzoek is een combinatie van een quickscan natuurtoets en aanvullend vleermuisonderzoek. Het onderzoek is noodzakelijk ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing voor de beoogde ingrepen.

De Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming de consequenties in beeld gebracht van de geplande ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

Het plangebied ligt in een woonwijk aan de westzijde van Ermelo (zie figuur 1). In deze wijk staan rijen woningen en portiekwoningen en gebouwen met maatschappelijke functies (school en sporthal). De wijk is omgeven door groenvoorzieningen. Het plangebied bestaat uit rijen woningen die in de jaren '70 zijn gebouwd. De bestaande woningen worden gerenoveerd en een woongebouw wordt voorzien van een extra woonlaag. De renovatiewerkzaamheden bestaan onder andere uit het uitbreiden van bestaande bergingen, het aanbrengen van een nieuwe trappenhuis en het herinrichten van de buitenruimte. Een aantal bouwaanpassingen worden gedaan binnen de bestemming "Groen". Bebouwing past niet in deze bestemming binnen het bestemmingsplan, waardoor het bestemmingsplan moet worden aangepast.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (oranje omlijnd). Bron luchtfoto: Google Earth.

1.3 Algemene opzet en werkwijze

Om inzicht te krijgen in de effecten van de voorgenomen ingreep op juridisch beschermde natuurwaarden zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welke gebiedsgerichte natuurbescherming uitwerking heeft in het onderzoeksgebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het plangebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op meerdere veldbezoeken, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen), beschikbare gebiedskennis en bekende ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en gebieden. Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen en/of aanvullend onderzoek ten aanzien van beschermde soorten en/of gebieden nodig is.

2 GEBIEDSGERICHTE NATUURBESCHERMING

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Internationaal (wetgeving), in Nederland de 'Natuurbeschermingswet 1998', waarin onder andere opgenomen de Natura 2000-gebieden (Europese Vogel- en Habitatrichtlijn);
- Nationaal (beleid), beschreven in de 'Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte'. Waarin opgenomen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- Provinciaal (beleid), veelal opgenomen in Omgevingsplannen of Streekplannen. Betreft bescherming van natuur buiten de EHS zoals ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke activiteiten buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijk schadelijke, uitstralende effecten.

In dit hoofdstuk wordt nagegaan welke gebiedsgerichte natuurbescherming uitwerking heeft in het plangebied. Ook wordt beoordeeld of vervolgonderzoek noodzakelijk is.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden - tezamen 'Natura 2000-gebieden' genoemd - en Beschermde Natuurmonumenten. De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, vogels en/of andere soorten.

Natura 2000-gebied

Het plangebied ligt niet in een gebied dat beschermd is onder de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde gebied vallend onder de bescherming van de Natuurbeschermingswet is Natura 2000-gebied Veluwe. Dit gebied ligt op een afstand van circa 450 meter ten oosten en zuidoosten van het plangebied. Voor Natura 2000-gebied Veluwe zijn voor diverse habitattypen, vogelsoorten en een aantal overige soorten instandhoudingsdoelstellingen opgesteld.

Gezien de afstand, de ligging in de bebouwde kom, tussenliggende barrières (infrastructuur en stedelijke bebouwing) en de aard van de ingrepen in het plangebied zijn geen negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen en soorten van Natura 2000-gebied Veluwe.

2.3 Ecologische hoofdstructuur

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte zijn de plannen beschreven voor ruimte en mobiliteit. Hiertoe behoort onder andere de bescherming en realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur waarvoor de provincies verantwoordelijk zijn gesteld.

De EHS wordt beschermd middels het 'nee, tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken (Ministerie van I&M 2012).

Het plangebied ligt niet in de EHS. Deze ligt op circa 450 meter van het plangebied. Het betreft concreet begrensde bestaande natuur en water als onderdeel van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Aangezien er geen werkzaamheden plaatsvinden in de EHS treedt geen

areaalverlies op, gaan geen natuurwaarden verloren en vindt geen aantasting plaats van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Externe effecten op de EHS kunnen, vanwege de afstand en de ligging binnen de bebouwde kom, eveneens worden uitgesloten. Negatieve effecten op het functioneren van de EHS zijn zodoende niet aan de orde.

2.4 Natuur buiten de EHS

Ook buiten de EHS zijn bos- en natuurgebieden aanwezig. Deze gebieden dragen bij aan belangrijke gebiedskenmerken en dienen daarom behouden te blijven. Tot deze gebieden behoren onder andere weidevogelbeheer- en ganzengebieden (Provincie Gelderland 2012). Het plangebied ligt niet in of nabij ganzengebied en belangrijk weidevogelgebied (Provincie Gelderland 2012). Dergelijke dichtstbijzijnde gebieden liggen circa 1,5 kilometer ten westen van het plangebied. Vanwege de grote onderlinge afstand en de ligging van het plangebied binnen de bebouwde kom zijn er geen negatieve effecten te verwachten op natuur buiten de EHS.

3 FLORA- EN FAUNAWET

3.1 Wettelijk kader

De Flora- en faunawet verplicht een ieder die ruimtelijke ingrepen of andere activiteiten wil ontplooiën, na te gaan in hoeverre dit negatieve effecten kan hebben op van nature in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten, ongeacht of deze beschermd zijn of niet. De zorgplicht van artikel 2 uit de Flora- en faunawet stelt dat optredende negatieve effecten zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd dienen te worden. Voor schade aan juridisch zwaarder beschermde soorten kan de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet bij het Ministerie van EL&I noodzakelijk zijn.

3.2 Onderzoeksmethode

Voorliggend ecologisch onderzoek is voor een belangrijk deel gebaseerd op in 2012 uitgevoerd veldonderzoek. Het betreft één overdag uitgevoerd veldbezoek ten behoeve van de quickscan natuurtoets op 27 juni 2012 en vier nachtelijke vleermuisbezoeken op 29 juni, 17 juli, 29 augustus en 19 september 2012.

Quickscan natuurtoets

Tijdens het veldonderzoek voor de quickscan natuurtoets is de aanwezige bebouwing en het omringende groen grondig geïnspecteerd door een veldspecialist. Er is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). Voor zover mogelijk zijn alle soortgroepen geïnventariseerd.

Vleermuisonderzoek

Aanvullend vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens het geldende vleermuisprotocol. Volgens het protocol (zie kader 1) dienen bij sloop in de regel minimaal vier nachtelijke bezoeken verspreid over het jaar te worden uitgevoerd. Specifiek gaat het om twee nachtelijke bezoeken in de periode juni - half juli gericht op kraamkolonies/zomerverblijfplaatsen en twee nachtelijke bezoeken in augustus - september gericht op baltslocaties/paarverblijfplaatsen van groepjes vleermuizen die in augustus/september aanwezig kunnen zijn.

Bij het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector. Met een batdetector zijn vrijwel alle vleermuissoorten op naam te brengen. De onderzoeken zijn uitgevoerd bij droog, niet te koud en nagenoeg windstil weer en hebben plaatsgevonden rond de schemering, waarbij uit-/invliegende exemplaren kunnen worden vastgesteld. Ook zijn eventuele vliegroutes en foerageergebieden in kaart gebracht.

Kader 1: Protocol voor vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies over deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakbureau van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van EL&I) en de Zoogdierverseniging VZZ. Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtlijn en niet als plicht. Het toepassen van het protocol heeft twee doelen: 1) dat Dienst Landelijk Gebied geen aanvullend inventarisatieonderzoek verlangt bij een eventuele ontheffingsaanvraag volgens artikel 75 van de Flora- en faunawet en 2) dat een onderzoek stand houdt in een eventuele juridische procedure. De deskundigen van EcoGroen Advies baseren de te volgen inventarisatie op het protocol, maar stemmen de strategie en inzet telkens af op de omvang en complexiteit van de locatie.

3.3 Flora

Er zijn in het plangebied geen beschermde of bedreigde planten aangetroffen. Gezien de aangetroffen soortensamenstelling en de terreingesteldheid worden deze ook niet verwacht. In het plangebied zijn plantensoorten aanwezig van tuinen, gazons en groenstroken zoals Robertskruid, Klimop, Kleefkruid, Akkerkool, Look zonder look, Gewoon nagelkruid, Kruipende boterbloem, Grote brandnetel, Zevenblad, Madeliefje, Witte klaver, Gewone vlier en Hondsdraf.

3.4 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Vaste verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen en kelders. In de bebouwing zijn potentieel geschikte vaste verblijf- en voortplantingsplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. In de panden zijn verschillende geschikte invliegopeningen aanwezig, met name in de vorm van open stootvoegen die toegang bieden tot de achterliggende spouw. Gezien de constructie zouden met name Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis hier verblijfplaatsen kunnen hebben.

Naar aanleiding van de vondst van potentieel geschikte verblijfplaatsen is in 2012 een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd. Tijdens dat onderzoek zijn echter geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen in de te onderzoeken bebouwing. De aanwezigheid van verblijfplaatsen kan daarmee worden uitgesloten in het plangebied. In het naast het plangebied gelegen kerkgebouw is overigens wel een invliegende Gewone dwergvleermuis gezien in combinatie met baltsgedrag. Daar is sprake van een wettelijk beschermde vaste verblijfplaats (zie bijlage II). Dit heeft echter geen gevolgen voor de geplande werkzaamheden in het plangebied.

Vleermuizen maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen en wisselen, behalve in de winter, regelmatig van verblijfplaats. Gezien dit mobiele karakter van vleermuizen is vleermuisonderzoek juridisch gezien slechts voor een bepaalde periode rechtsgeldig. Volgens het Ministerie van EL&I zijn er geen richtlijnen hoe lang een vleermuisonderzoek 'houdbaar' is. Over het algemeen wordt een periode van één tot maximaal twee jaar aangehouden. Dit houdt in dat het uitgevoerde onderzoek t/m half maart 2014 geldig is. Indien uitvoering van werkzaamheden, voor circa half maart 2014, niet haalbaar is, is een volledig actualiserend vleermuisonderzoek in het seizoen voorafgaand aan de sloop noodzakelijk.

Vliegroutes en foerageergebied vleermuizen

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen of boven water. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen vliegroutes van vleermuizen vastgesteld, wel zijn foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen in en rondom het plangebied en tevens is Laatvlieger vastgesteld. Als gevolg van de geplande werkzaamheden gaat geen onmisbare vliegroute of onmisbaar foerageergebied verloren. In de omgeving blijven - ook in de toekomstige situatie - voldoende alternatieve vliegroutes en foerageergebieden voorhanden.

3.5 Grondgebonden zoogdieren

Er zijn in het plangebied geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van zwaarder beschermde zoogdieren als Das, Steenmarter en Eekhoorn. Op basis van de terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (www.zoogdieratlas.nl) kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van juridisch zwaarder beschermde soorten worden uitgesloten.

Overige soorten

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten als Veldmuis, Bosmuis, Mol, Egel en Huisspitsmuis.

Bij de geplande werkzaamheden kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele laag beschermde zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan, indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat, geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

3.6 Broedvogels

Binnen voorliggend onderzoek is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Toch kan op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld worden welke soorten aanwezig kunnen zijn.

In deze paragraaf wordt hoofdzakelijk aandacht besteed aan broedvogels met jaarrond beschermde nesten (zie kader 2). Daarnaast wordt kort ingegaan op de meer algemeen voorkomende broedvogels.

Kader 2: Jaarrond beschermde nesten van broedvogels

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Aanwijzingen voor de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestlocaties van broedvogels, zoals Huismus en Gierzwaluw, zijn niet gevonden in het plangebied. Negatieve effecten op broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn zodoende als gevolg van de beoogde plannen niet te verwachten.

Overige broedvogels

In het plangebied zijn algemene broedvogels van tuinen en struweel aanwezig en te verwachten zoals Houtduif, Zwartkop, Tjiftjaf, Merel, Winterkoning, Roodborst, Heggenmus, Vink en Groenling.

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend.

Geadviseerd wordt de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten. Voor de meeste van de aanwezige soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

3.7 Overige soortgroepen

Zwaardere beschermde soorten uit de soortgroepen vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden zijn tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen en worden niet verwacht. Vervolgstappen zijn hiervoor niet aan de orde. Onderstaand volgt een korte motivatie.

Amfibieën

Wegens het ontbreken van permanent oppervlaktewater in het plangebied, kan voortplanting van amfibieën worden uitgesloten. Onder opslag van materiaal, in ruigte en de strooisellaag is marginaal overwintering van laag beschermde amfibieënsoorten als Kleine watersalamander, Bruine kikker en Gewone pad te verwachten.

Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet voor laag beschermde amfibieënsoorten. Het nemen van vervolgstappen voor de soortgroep amfibieën in deze situatie zodoende niet aan de orde. Effecten op overwinterende amfibieën kunnen – mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat – geminimaliseerd worden door de werkzaamheden uit te voeren buiten de overwinteringsperiode van amfibieën die globaal loopt van november t/m maart.

Geschikte voortplantingswateren voor strikt beschermde amfibieën ontbreken binnen het plangebied en directe omgeving. Ook is overwintering van zwaardere beschermde soorten niet te verwachten.

Vissen

Wegens het ontbreken van permanent oppervlaktewater in het plangebied, kan de vissen worden uitgesloten.

Reptielen, ongewervelden en weekdieren

In het plangebied zijn geen reptielen of beschermde of bedreigde (Rode Lijst) ongewervelden en weekdieren aangetroffen. Wegens de afwezigheid van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties voor deze soorten binnen het plangebied. Deze soorten zijn dan ook niet te verwachten.

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Bekker J.P, P. Twisk en A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.

Dienst Regelingen (2009a). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.

Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Ministerie van EL&I. Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte; Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Ministerie van Infrastructuur en Milieu, maart 2012.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Provincie Gelderland (2012). Atlas Gelderland. <http://ags.prvgld.nl/GLD.Atlas>.

RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGEN

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóór laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)

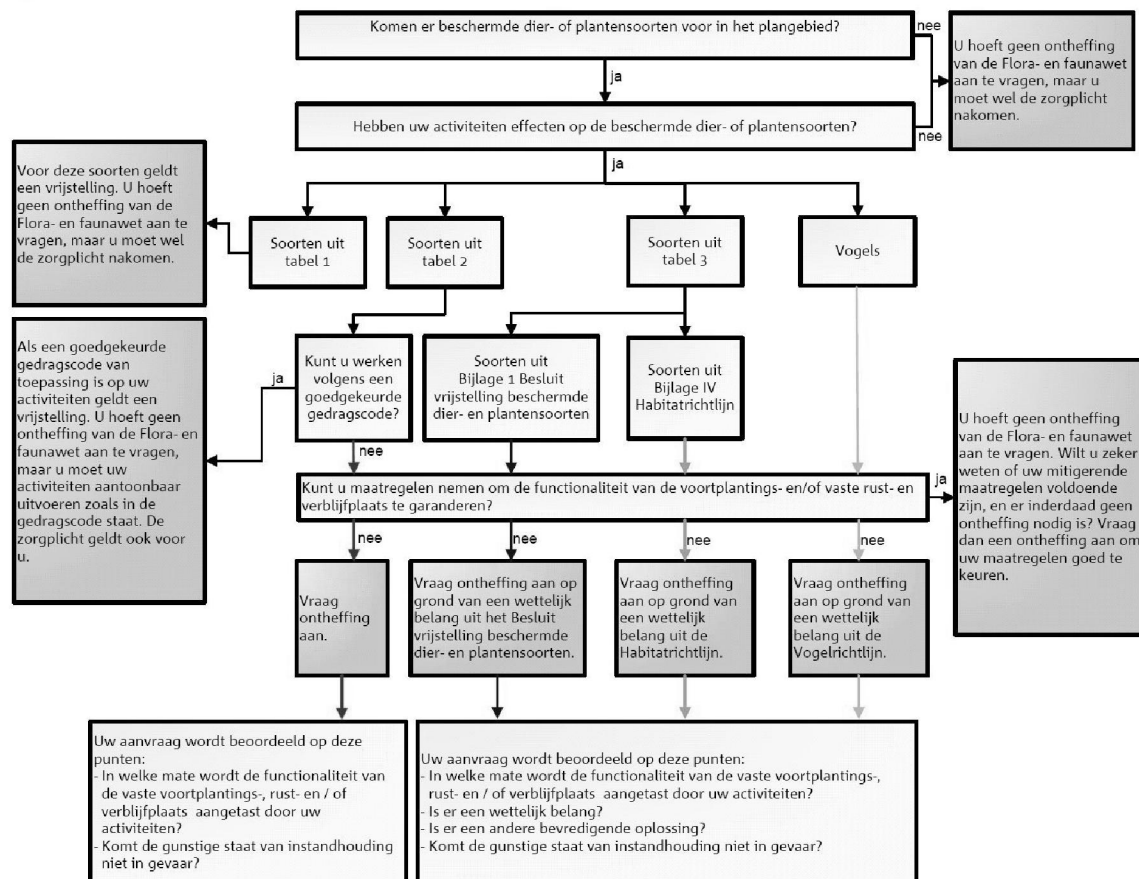
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EL&I. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

BIJLAGE II: INVENTARISATIEKAART

Geel: plangebied; Rode stip: baltslocatie Gewone dwergvleermuis (buiten plangebied)
Bron luchtfoto: Google Maps

